

NEDERLANDA KATOLIKO

Maandblad, officieel Orgaan van den Nederlandschen
R.K. Esperantistenbond „Nederlanda Katoliko”,
gevestigd te 's-Hertogenbosch.

Opgericht 29 Augustus 1909. Bisschoppelijk en Koninklijk goedgekeurd
Cio per amo, nenio per forto. (*S. Franc. de Sales*)

Geestelijk Adviseur LAMB. J. J. M. POELL

Abonnementsprijs
f 2.50 per jaar
Eksterlanda Jarabono f 3.—

Adres der Redactie:
P. M. BROUWER
Pahudstraat 134
's-Gravenhage.

Afzonderlijke nummers
20 cent.
Advertentiën
50 cent per regel.

Advertentien: DRUKKERIJ PIET SMITS, Tilburg.

DAT WORDT BETER!

„Nederlanda Katoliko” telt nu een 34 tal afdelingen. Dat is niet veel. Maar dat wordt beter. Want de strijdkreet is aangeheven, het propagandavuur is opgerakeld en . . de goede tijd om voor N.K. te werken is gekomen. Het aantal afdelingen van N.K. zal groeien. Iedere bestaande en levende afdeling kijkt scherp uit in zijn naaste omgeving en kan er maar even contact gekregen worden met een naburige plaats waar de groene ster met het Kruis nog niet zijn intrede heeft gedaan, dan wordt dat contact uitgebuit en er wordt gewerkt tot er een kern gevormd is, waaruit een nieuwe N.K. afdeling zal groeien.

Er zijn nog maar enkele afdelingen, die zo hebben gewerkt. Maar dat wordt beter.

Ons orgaan heeft een vaste rubriek. De rubriek: Uit de afdelingen. Dit zijn er 34. Die 34 afdelingen (<t zijn er weinig, maar dat wordt beter>) hebben zo hun eigen vreugden, en hun eigen zorgen. Iedere afdeling leeft zijn eigen leven. Maar allen te samen geven ze leven aan onze landelijke bond.

En dat leven uit zich in de rubriek van het N.K. orgaan hierboven bedoeld. Uit de afdelingen krijgt de Bond haar leven, en uit de afdelingen komen de levensuitingen naar het orgaan.

Zo moest het zijn. Zo is het nog niet. Maar, dat wordt beter. Want slechts een harmonies geheel kan groeien. Gezonde groei is daar waar harmonies wordt samen gewerkt en . . samen gevoeld.

Van de 34 afdelingen geven een 10 tal min of meer geregeld

levensuitingen in ons orgaan. Dat is te weinig. Dat is niet gezond. Dat is geen bondsleven. Maar, dat wordt beter.

In het vervolg zend *iedere* afdeling, die aanspraak maakt om een *levende* afdeling van N.K. genoemd te worden, geregeld korte verslagen in, van wat er al zo gewerkt en bereikt wordt. Een kort verslag is voldoende.

In het vervolg kan iedere afdeling, die meeleeft met het wel en wee van N.K., in de rubriek: „Uit de afdelingen”, met belangstelling kennis nemen, met wat er in de plaatselijke organisaties gebeurt is of gebeuren gaat.

Voor al ook voor niet=Esperantisten, die ons orgaan lezen, (en dat zijn er heel wat) is het van belang, dat ze zien, dat N.K. *levende* afdelingen heeft.

Dat konden ze tot nog toe niet. Maar . . . dat wordt beter.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

CONTRIBUTIE

In ons reglement zijn vier data opgenomen: 15 Febr., 15 April 15 Juli en 15 Oct. Ik vermoed, dat er geen zes penningmeesters in Nederland zijn, die deze data kennen en weten wat ze betekenen. Daarom zal ik er hier een paar woorden over schrijven, en ik raad niet alleen de penningmeesters, maar ook de voorzitters en secretarissen, nauwkeurige lezing ten zeerste aan: het voorkomt massa's moeilijkheden.

Vòòr elk dier data moet de contributie *over het loopende* kwartaal voldaan zijn.

Wat gebeurt er, als de afdeling hiertoe in gebreke blijft? Dan ontstaat er op dien dag een schuld aan de Bond, evengroot als de betaling op die dag zou geweest zijn. Het verschuldigd bedrag wordt dus berekend naar de ledenlijst, die op die datum in ons bezit is. En hieraan valt *later* niets meer te veranderen. Later ingezonden ledenlijsten gelden dus voor dat kwartaal niet meer. Hiervan moet men de Bondspenningmeester geen verwijt maken: hij is slechts de uitvoerder van wat de N.K.-leden zelf in het reglement hebben vastgelegd. Als de Bondspenningmeester hiervan afweek, zou hij handelen tegen het belang der overige leden van N.K., en bovendien de beruchte luiheid van vele afdelingen in de hand werken, en dat is hij heusch niet van plan. En wanneer hij zoo brutaal is, om een luie afdeling op haar verwaarloosde verplichtingen te wijzen, dan is dat 1e om voor de bond haar rechtvaardige rechten op te eischen, en 2e om de betreffende afdeling tot fatsoen op te voeden, wat geenszins in strijd is met het bondsdevies. Maar over deze laatste anecdote vertel ik wel 'ns een volgende keer.

L. W.

ONZE PERSDIENST

Van de afdelingen Eindhoven en Tilburg ontvingen we bericht over benoeming van een persagent. *Waar blijven de overige afdelingen?* 't Werkseizoen is toch bij hen reeds begonnen?

Zonder aller medewerking is het ten eenenmale onmogelijk ons werkprogram in te zetten en uit te voeren.

Van enkele individueele leden ontvingen we reeds medewerking o.m. van de heer Goossens in Brielle, maar ook daarvan moeten er meer komen!

Voor 't actieschema van onze dienst zie men onze publicatie in 't Septembernummer.

We hebben ons tot heden moeten beperken tot enkele kleine berichten aan de groote bladen, waarvan enkele werden op- en overgenomen.

J. H. WESTEN.
Perschef.

LEDEN VAN N.K.

Waarschijnlijk hebt gij in den afgelopen vacantietaid nog niet veel propaganda gemaakt in de plaats uwer inwoning; maar nu gaat gij zorgen, dat in het komende najaar lijsten-vol nieuwe leden bij onzen bondspenningmeester inkomen.

Op 1 Januari e.k. moet de verdubbeling van het ledental reeds een heel eind gevorderd zijn. *Dus Propagandu! Propagandu!*

In het begin van het najaar houden ALLE afdelingen toch propaganda-vergaderingen?

Tot heden zijn nog veel te weinig aanvragen voor propagandamateriaal ingekomen. Dat hebt U toch noodig. Dr. Dominicus, „De Waarde van Esperanto” is er een van (bij eenige hoeveelheid maar 5 ct. p. ex.) (ongefrankeerd). Zoolang voorraad, nog kosteloos verkrijgbaar, natuurlijk voor goede propaganda-distribueering, N.K.-nummers van Juni, Juli, Aug. en Sep. Hebt U zelf het bondsreglement bij de hand? En zij, die er ernstig over denken lid te worden, willen toch rechten en plichten der leden kennen, DUS, ook reglementen bestellen. (10 ct. en bij quanti 5 ct. p.e.)

Nu met frischen moed verder.

Er kan nog zooveel gedaan worden. Het arbeidsveld is zoo groot. Als ieder zijn eigen omgeving bewerkt MOETEN we VOORUIT komen. De afdelingen verdeelen het propagandawerk onder de leden, de verspreide leden, die met meerderen in één plaats wonen, werken samen en trachten een afdeling te vormen, en ook het eenige N.K.-lid in een gemeente propageere, zoeken degenen, die

(hoewel esperantist) nog buiten onze organisatie bleven, en wekke belangstelling bij de anderen.

IEDER LID WERKE MEDE, HELPE N.K. GROOTER MAKEN.

Den Haag, Postrekening 82984,

F. MARREVEE.

UIT DE AFDELINGEN.

DEN HAAG „POR DIO KAJ EKLEZIO”

Promenado.

La 28an de Aŭgusto la Estraro aranĝis promenadon al „Scheveningen”. Ĉio okazis laŭ la programo. Kvankam la nombro de partoprenantoj ne estis tiel granda, ni tamen estas tute kontentaj. Belegan veteron ni havis, kaj la plendo de la antaŭa jaro, ke ni tro ofte aŭdis holandan lingvon, ne validas por ĉi tiu promonado. Pro tio ni tre ĝojas. Se ni ĉiujn klubvesperojn tiel kondukus, ni baldaŭ parolus Esperanton kiel nian gepatran lingvon.

Jaarvergadering.

Maandag 11 Sept. j.l. hield P. D. K. E. haar jaarvergadering in „het Hof van Berlijn”. Een flink aantal leden was aanwezig, waarover de voorzitter zijn tevredenheid uitsprak.

Na de notulen kwam het winterprogramma aan de orde. De jaarlijkse H. Mis zal worden opgedragen in Spoorwijk. Er zal op 25 Sept. een propaganda-avond gehouden worden met tentoonstelling en proeŕfes. Daarna zullen 2 kursussen beginnen één voor beginners en één voor Dipl. A. Voor Den Haag wordt een pers-agente benoemd en wel Mej J. de Ruiter.

De periodieke bestuursverkiezing bracht geen verandering Voorzitter en Penningmeester werden herkozen. Uit het jaarverslag van de Penningmeester bleek, dat er nog een klein saldo was. Het jaarverslag van de Sekretaresse toonde een vruchtbaar verenigingsjaar, waarin hard gewerkt was. Het leden aantal steeg. Ook kwalitatieve vooruitgang werd gekonstateerd. Onder onze leden bevinden zich er 15 met A en 9 met B diploma. De kaskommissie werd met een persoon aangevuld. Na enkele mededelingen en de rondvraag sloot de Voorzitter met een opwekkend woord deze voorspoedige jaarvergadering.

SEKRETARESSE.

REGIONTAGO TE LEIDEN

Op Zondag 10 Sept. j.l. had te Leiden een Streekbijeenkomst plaats van N.K. afdelingen in Noord- en Zuid-Holland. Voor de

middag had de Leidse afdeling een boottocht georganiseerd over de Kager- en Brasemer-meren. Deze werd begunstigd door prachtig weer. Om 8 uur begon de avondbijeenkomst met een Esperanto toespraak, gevolgd door een Nederlandse. Beiden waren behalve een welkom ook propaganda voor de katolieke Esperantobeweging. De Hr. Elias uit Haarlem stelde vragen omtrent de Jeugdbeweging en de oprichting van een Esperanto jeugdblad werd door hem aanbevolen. De Hr. Marvee trad op als propagandachef van N.K. De meegebrachte brochures raakte hij allen kwijt.

Hierna werd onthuld een nieuw vaandel voor de Leidse afd. Na deze plechtigheid werd het gezellige gedeelte begonnen. Zang van een der Leidse leden, een toneelstuk van de Leidse afdeling (En la Verda Stelo) en een toneelstuk van de Haagse afdeling. (De Zweedse Esperantiste) een en ander afgewisseld door muziek en deklamatie vulden de avond. Omstreeks 11 uur gingen de stoelen aan de kant en de gasten naar huis.

Het geheel was wel geslaagd. Jammer dat enkele afdelingen aan de Regionbeweging ontrouw beginnen te worden.

SEKRETARIS K.R.E.K.

DELFT

Het bestuur van de nieuwe N.K. afdeling is samengesteld als volgt: S-ro H. A. Bouwer, Voorzitter; F-ino E. M. Domenie, Coenderstraat 50, Sekretresse; S-ro Th. Buijing, Penningmeester.

Op Donderdag 28 Sept. Propaganda avond in 't St. Willibrordus gebouw, Nieuwe Plantage. Spreker de Hr. P. M. Brouwer, uit Den Haag. Tentoonstelling en Proefles.

„MINREGIONO”, HEERLEN.

Vendredon, la 21an de Septembro, okazis nia kunveno en „Hotel Centraal”, Stationstraat 25.

Ĝis nun nia monata kunventago estis ĉiam la dua sabato de la monato. En la lasta tempo tamen nur tre malmultaj klubanoj ĉeestis la kunvenon. Pro tio oni fiksis alian kunventagon, ĉar oni pensis, ke kelkaj anoj sabate ne havas tempon, por partopreni al niaj kunvenoj. Kaj vere, ĉi tiu penso montriĝis ĝusta, ĉar ne malpli ol 20 anoj estis en la nova kunvenejo, kiam nia fervora prezidanto, Sro H. Haenen, je la sepa kaj duono malfermis la kunsidon.

Unue li esprimis sian ĝojon pro la fakto, ke fine li ree vidis preskaŭ ĉiujn anojn ĉirkaŭ si, kaj li esperis, ke en la estonto li ĉiam renkontos ĉitie tiom multe da samideanoj. Post tio li gvidis esperantan interparoladon, al kiu ĉiu ano partoprenis. Nun sekvis

priparolado de kelkaj aferoj. Inter alie oni decidis, ke en la estonto la kunvenoj okazos ĉiam je jaŭdo, po unu foje en tri semajnoj, kaj la sekretario ĉiufoje memorigos la anojn pri tiu kunventago per presita poŝtkarto.

Estis jam post la naŭa, kiam la prezidanto fermis ĉi tiun kunvenon.

La Sekretario,
H. PETERS.

UIT DE ESPERANTO BEWEGING.

CENTRA ESPERANTO CORSO

Het Nijmeegse instituut zend weer een cirkulaire door Nederland, die er zijn mag. Esperanto op één bladzijde geeft een prachtig overzicht van de eenvoud van onze taal. Op pagina 3 lezen we treffende uitspraken over Esperanto.

Het begin is een aansporing om eerst eigen taal te leren. Als nu zij, die deze al kennen, de rest van de cirkulaire maar niet ongelezen laten met de gedachte: niets voor ons. Want dat zou jammer zijn en ligt ongetwijfeld niet in de bedoeling van de C.E.K.

TSJECHO SLOWAKIJE

Een hier voor de Radio gehouden Esperanto-lezing door de Heer Kilian werd beluisterd in minstens 20 landen. Want uit zoveel landen, kwamen bij het Radio-Station mededelingen binnen over de ontvangst van de lezing.

ESPERANTO HANDELSKORRESPONDENTIE

Het aantal kandidaten, dat dit jaar slaagden voor het Mercurius-Diploma Handelskorrespondentie bedraagt 11.

Moeten we niet wat meer werk maken voor dit diploma? Wie geeft inlichtingen omtrent het bestaan van Kursussen, die in die richting opleiden? Ook van Katholieke zijde.

ESPERANTO EN TOERISME

Het plaatselijk informatiebureau van Hastings (Eng.) geeft geheel in Esperanto een brochure uit met een beschrijving van deze plaats en haar omgeving. Een 12-tal prachtige foto's geven een aantrekkelijk beeld ervan.

ESPERANTO EN VRIJMETSELARIJ

De Internationale Orde der Goede Tempeliers hield begin September in Den Haag een bijeenkomst. Deze bond van Vrijmetselaren besprak in een seksievergadering ook Esperanto. Wat daar besproken werd weten we niet. Maar de Vrijmetselaren weten wel wat ze aan Esperanto kunnen hebben. En dat weten ze al lang.

Zullen de Katolieken dit beproefde middel nog langer verwaarlozen? Hoe lang blijven ze internationaal met stomheid geslagen door eigen schuld?

HET 13e S.A.T. CONGRES.

In Stockholm vond van 5-10 Augustus het 13de S.A.T. congres plaats. Meer dan 600 deelnemers uit 16 landen waren aanwezig. In Malmö vond een vóórcongres plaats, eveneens vond een samenkomst van de deelnemers plaats in Göteborg. Holland was vertegenwoordigd met 61 deelnemers. Vijf deelnemers uit Frankrijk kwamen per fiets; welk een enthuziasme! Tijdens het congres was tevens een arbeidershoogeschool ingericht voor de congresgangers. Lezingen over belangrijke en wetenschappelijke onderwerpen door sprekers uit verschillende landen werden daar gehouden. Vermeldenswaard is een lezing van een bestuurslid van de A.B.F. (Zweedsche Inst. v. Arb. Ontw.) den heer Gunnar Hirdman. Deze sprak 3 maanden voor dit congres in Bengtsfors, waar hij op een desbetreffende vraag antwoordde sceptisch tegenover Esperanto te staan. Eén maand voor het congres ving hij de studie van Esperanto aan. Nu hield hij een lezing van ongeveer 1 uur in Esperanto. De heer Hirdman, die zelf twijfelde aan de mogelijkheid, dat men hem zou verstaan, trachtte eenige malen zijn rede in 't engelsch toe te lichten. De aanwezigen gaven hem echter te verstaan, dat ze beter zijn Esperanto dan zijn engelsch begrepen. De rede werd vlot uitgesproken en was voor ieder begrijpelijk.

's Zondagmiddags vond een demonstratie plaats, waarna in Skansen, het eindpunt, het woord werd gevoerd door deelnemers uit Engeland, Nederland, Denemarken, Tsjechoslowakije, Polen en Noorwegen. Daarna een rondgang door dit prachtige dierenpark. 's Avonds vond de officieele opening plaats in het concertgebouw. O.m. sprak daar de minister van onderwijs het congres toe. In totaal vonden 4 werksittingen plaats, waarin de interne zaken van S.A.T. besproken werden. Zonde uitzondering getuigden deze van de kracht der organisatie, die onder moeilijke omstandigheden evenwel groeit tot een hecht en sterk lichaam. Alles getuigde van de toenemend groei van Esperanto en haar waarde voor de arbeiders in 't bijzonder.

Een wijziging vindt plaats in het P.K. (uitvoerend comité) daar

de leider Lanti zich niet meer herkiesbaar stelde. De zetel van S.A.T. blijft echter in Parijs.

Tijdens het congres vond een officieele ontvangst plaats van het congres door het gemeentebestuur in het stadhuis, waar de congresgangers in de gouden zaal een kouden maaltijd werd aangeboden. De 1ste raadsvoorzitter heette hun welkom en geleidde hen persoonlijk door het prachtige gebouw. Slechts één tolk was noodig voor de vertaling aan 15 verschillende nationaliteiten, n.l. Esperanto.

Leerrijke exkursies vonden plaats naar de coöperatieve instellingen waaraan Zweden zoo rijk is en waardoor de Zweedsche arbeidersbeweging zich een naam verworven heeft tot ver buiten de grenzen. Een excursie per schip naar Gustavberg met haar natuurschoon bekroonde dit alles. Officieel werd hiermede dit vruchtdragend congres gesloten. Als congresplaats voor het 14de congres werd Valencia gekozen.

F.L.E. Persdienst

ESPERANTO EN ENCYCLOPDIEËN

De Eerw. Frater Wigbertus van Zon te Reusel werd aangezocht als deskundig medewerker voor Esperanto aan de Ned. Kath. Encyclopedie.

Reeds vroeger werd Z.Eerw. van uit Budapest uitgenoodigd om zijne medewerking te verleen aan de Esperanto-Encyclopedie, welke aldaar in bewerking is.

WE LAZEN IN....

.... *Espero Katolika*, No. 112, verschillende inzendingen, die in „la Floraj Ludoj” van Lourdes een prijs wonnen. Het waren inzendingen uit Tsjecho-Slowakije, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Spanje en Nederland. De Nederlandse prijswinner Frater Monulfus wensen we hier geluk met zijn sukses.

.... *Laborista Esperantisto*, 16 Sept. 1933, dat de F.L.E. afd. Amsterdam III een eigen klublokaal heeft geopend. We zagen een foto ervan. Vóór het raam, waarop met grote letters rondom de groene ster de naam van de klub geschilderd was, hangen het nationaal orgaan met nog andere propagandistische stukken. Voorwaar, doeltreffender propaganda en...groter rijkdom is bijna niet denkbaar.

.... *Kristana Gazeto*, Sept. 1933 een verslag van het Kongres te Keulen, waarin wordt bekend gemaakt, dat in de zaal Hakenkruis vlaggen genoeg waren, maar geen Esperanto vlag op 't Kongresgebouw wapperde. De nieuwe burgemeester wilde het

kongres pas openen nadat hij vanuit Berlijn daartoe werd gedwongen.

Om 't gemak waarmee de kongresgangers zich onderling onderhouden te illustreren het volgende.

Bij een bezoek aan de Dom bestond het gezelschap uit een Chinese monnik (priester? Red.) een Engelsman en een Duitse gids, die vol vuur al 't schoons van de Dom opsomde, in Esperanto natuurlijk.

.... *The British Esperantist*, Sept. 1933, dat gedurende het Kongres te Duinkerken (1—2 Julie j.l.) een missionaris uit Kanada vertelde, dat hij Esperanto gebruikte om zich gelijktijdig te richten tot mensen, die te samen 14 talen spraken.

Men zou zo denken, vervolgt 't blad, dat men in N.-Amerika zich wel van Engels kan bedienen. Maar 't schijnt toch niet het geval te zijn.

ZION EN BABEL

Een bijzondere verslaggever van de Residentiebode beschrijft het XVIIIe Zionisten Kongres te Praag. Hij konstateert:

„Ja, de talenkwestie. We zijn in Praag, de hoofdstad van een land, dat jarenlang om eigen rechten, vrijheid en taal heeft gestreden. Het zijn niet velen, die buiten Tsjechisch een andere taal spreken, zij het Duitsch, dat echter gebrekkig en ongaarne hier wordt benut.

Joden uit alle landen der wereld zijn in de Tsjechische hoofdstad bijeen. Er zijn er een duizendtal uit Polen; er zijn er uit Roemenië, uit Yoego-Slavië, uit Italië, uit Engeland, uit Frankrijk, uit Canada, Amerika, uit Nederland . . . en natuurlijk uit Palestina.

De gemeenschappelijke taal komt. Het is het Hebreeuwsch. Deze oude thans in Palestina, herboren taal gaat ook op de Zionistische congressen een hoe langer hoe grootere plaats innemen. Maar wij spreken het nog niet allemaal, en Tsjechisch kennen er maar zeer weinig, dan komen de andere bekende talen erbij te pas en het is zeer wel mogelijk, dat U in het Duitsch aangesproken wordt, door 'n Tsjech, die met een Rus denkt te doen te hebben. Maar wij behelpen ons en met een soort vaak als *Ersatz-Esperanto*, komt men verder.”

Met Esperanto komt men nog verder.

IDEEËN EN OPMERKINGEN.

TOEKOMSTIGE BROCHURE ?

In „Studiën”, tijdschrift voor godsdienst, wetenschap en letteren, van Aug. en Sept. 1933 verschenen twee artikelen van de hand

van onzen redacteur, de heer P. M. Brouwer, over „Taalwetenschap en Esperanto”.

Daarover kunnen we ons op dubbele wijze verheugen: 1e om de plaats, waarop het verscheen en 2e maar in niet minder mate, om het artikel zelf.

Hier geen zwevende oppervlakkigheid, maar de argumentatie van iemand, die met beide beenen op de grond staat.

De stijl is militant (het is een verweerschrift op een artikel van Pater Speekman S.J. over een „Wereldhulptaal”) en vlot, waarvoor we enkele zware samenstellingen als: „de som van alle betekenishebbende uitdrukkingsmiddelen” (blz. 149) graag op de koop toe nemen.

Het komt mij voor, dat dit artikel nog minstens even nuttig en verhelderend kan werken onder Esperantisten als onder niet-Esperantisten.

Een eventueele uitgave als brochure in de N. K. brochurenreeks is zeker gerechtvaardigd.

We kunnen de bond met krachten als Brouwer feliciteeren.

Aan zulk werk hebben we meer dan aan tien Esperantostraten of Zamenhofmonumenten, de speeches, waarmede deze plegen te worden geopend of onthuld, inclus.

KRITIKULO.

BOEKBESPREKING.

Paŝo post paŝo.

Esperanto-leerboek voor allen. Door J. W. Minke en F. Boomde Vries. 1e deel. Uitgave: C. A. J. van Dishoeck N.V., Bussum.

Dit nieuwe leerboek gelijkt op de meeste van zijn voorgangers. De steeds betrachte soberheid leidt niet tot armoede en de geleidelijkheid werd bereikt volgens 't bekende recept. In een behoefte voorziet dit boek niet. We krijgen langzamerhand een *teveel* aan leerboeken.

Enkele aanmerkingen. De uitspraak van de V in Esperanto wordt aangegeven als W. Een meer gemaakte fout. De hollandse w is niet de Esperanto v. Voor Nederlanders is 't voldoende aan te geven: v = v.

Niet altijd vormen *eg* en *et* nieuwe woorden, met een apart begrip.

Op blz. 25 denkt een van de samenstellers „ke la homo devenas de la besto”. Waarschijnlijk zal een groot deel van de gebruikers daar anders over denken.

We zagen alleen het 1e deel. Dit is bruikbaar.

Twintig mondelinge examens voor dipl. B.

door P. Heilker. Uitgave: Van Gorcum & Cie., Assen.

Een tweede uitgave, die in overeenstemming is gebracht met de tegenwoordige eksameneisen en waarmee ieder B. kandidaat zich 20 maal kan examineren. Ieder examen begint met een opgave van de gelezen boeken. Deel 1 geeft vragen daarover en deel 2 doet een greep in de historie van E.

Evenals op de werkelijke examens is het vak: onderwijs, niet vertegenwoordigd. Het geheel geeft een idee van wat voor B. gevraagd kan worden. Dit boekje is dus voor B. kandidaten, maar ook B. bezitters kunnen het aanschaffen tot opfrissing van wat ze misschien vergeten zijn.

De vragen zijn kort en duidelijk. Het boekje ziet er goed uit.

SELMA LAGERLÖF,

Provinceco kaj Universaleco.

Selma Lagerlöf, kiu en tiu ĉi jaro festos la 74an datrevenon de sia naskiĝtago, certe estas laŭnome konata de preskaŭ ĉiu esperantisto. Eble ne ĉiuj eksterlandaj amikoj same bone konas ŝiajn biografion kaj verkaron. Tial skizeto pri tio estus dezirinda, sed bedaŭrinde la amplekso de mia artikoleto ne permesas tion. Por mia miniatura pritrakto de la temo, kiun mi indikas per la rubriko, ĝi tamen ne estas necesa.

La medio kaj la spirita atmosfero en la plej multaj verkoj de Selma Lagerlöf estas tipe svedaj. Kaj ne nur tio, ili eĉ estas tipe vermlandaj, do provincecaj. Por eksterlandano tiu provinceco ne estas same facile rekonebla kiel por svedo. Legante ŝian libron „La imperiestro de Portugalio” — kiu baldaŭ aperos en esperanto — li perceptas, ke la medio estas provinca, sed li ne povas kompari la specialan spiriton de Vermlando kun tiu de aliaj provincoj aŭ regionoj por tiel pli klare distingi la apartajn vermlandajn nuancojn en la popolanima vivo de la svedoj.

Kiam svedo, kiu iom konas sian popolon, legas la saman libron, li nepre ricevas la impreson, ke la medio de la rakonto estas Vermlando kaj la personoj en ĝi vermlandanoj. Tiun impreson li ricevus eĉ se estus nenia indiko pri la provinco. La travivaĵoj de la personoj povus okazi en kiu ajn provinco, en kiu ajn lando sur la tero, sed se aliprovinca verkisto rakontus ilin, lia rakonto fariĝus tute alia of tiu de Selma Lagerlöf, tio sendepende de la verkista individueco, kiu ne interesas nin en tiu ĉi interilato. Eĉ kiam ni — nome svedoj — legas ŝiajn legendojn pri Kristo aŭ ŝiajn aliajn rakontojn el fremdaj landoj, ni eksentas, ke la rakontado estas vermlanda, kvankam la motivo estas el Palestino aŭ Italio.

Iam eksterlanda amiko diskutis kun mi pri internacieco de literaturo. Li opiniis, ke provincezo kaj nacieco en literatura verko, de la pli malpli lokaj nuancoj en lingvo, moroj, kutimoj ktp., estas grava malhelpo por internacia kompreno. Verko kun tiuj ecoj ne estus plene komprenebla por eksterlandano.

La ĝenerala kompreno por la verkoj de Selma Lagerlöf ne pravigas tiun opinion, ili estas legetej, ŝatataj kaj, mi supozas, ankaŭ komprenataj ĉie sur la tero, de la plej diverspopolaj homoj.

La provinceca trajto en la verkoj de Selma Lagerlöf estas fakto, fakto estas ankaŭ la ĝenerala kompreno por ŝiaj rakontoj. Ŝajne tiuj du aferoj devus kontraŭstari unu la alian. Sed ne estas tiel. Kiel do klarigi, ke la originaloj kaj ordinaruloj de sveda provinco, en la interpreto de la verkistino, povas tuŝi fantazion kaj koron de homoj ne nur en Svedlando sed eĉ en Turkio, Hindio, Ĉinio, Japanio?

Dependas de tio, ke ŝi scias kapti ĝuste tion ĉe la personoj kaj en iliaj travivaĵoj, kio estas esenca kaj universala en homa vivo. Ĉiu homo estas unikulo, sed la viv-esencaj aferoj en liaj travivaĵoj kaj lia anima vivo estas la viv-esencaj aferoj de la tuta homaro. Supraĵe ekzistas diferencoj, esence ne. Estas grandega diferenco inter vermlanda kamparano de Selma Lagerlöf kaj ĉina kamparano de Pearl Buck. Tamen, en homaj suferoj, penadoj kaj aspiroj ili estas fratoj, infanoj de la sama tuthomara vivo. Tial ni komprenas ilin kaj kunsentas kun ili, kvankam la lokecoj trajtoj povas esti fremdaj al ni.

Se ni rigardas la verkojn de la mondliteraturo ni trovas la samon. La verkoj de Shakespeare ekz. ne interesas nin pro tio, ke ni plene komprenas la medion, sed pro tio, ke la verkisto sukcesis tiom bonege interpreti la universalajn trajtojn en la vivo de la homoj.

STELLAN ENGHOLM.

El: Svenska Esp. Tidningen.

PROPAGANDA NUMMER.

Het Desembernummer van N. K. zal waarschijnlijk verschijnen in groter oplage, met artikelen in 't nederlands van verschillende vooraanstaande personen.

De bedoeling is, dat de afdelingen dit nummer bestellen (5 c. p. eks.) en gebruiken als propagandanummer. Nadere gegevens volgen in het Novembernummer.
